

" **כִּי תִבְנֶה בַּיִת חֹדֶשׁ, וְעָשִׂיתָ מַעֲקָה לְגַגְךָ; וְלֹא-תִשִּׂים דְּמַיִם בְּבַיְתְּךָ, כִּי-יִפֹּל הַנֶּפֶל מִמֶּנּוּ.**" (דברים, פרשתנו – כי תצא פרק כ"ב, ח)

מצווה בפרשה – עשיית מעקה

מצווה תקמ"ו. לעשות מעקה לגגו - להסיר המכשול והנגף מכל משכנותינו, ועל זה נאמר "ועשית מעקה לגגך", שנבנה קיר סביב הגגות וסביב הבורות ודומיהן שלא תכשל בריה לפול בהם. וזה שהזכיר הכתוב "לגגך" – דבר הכתוב בהווה. **משרשי המצוה:** עם היות הקב"ה משגיח בפרטי בני האדם ויודע כל מעשיהם וכל אשר יקרה להם, טוב או רע לפי זכותם או חיובם, אך על פי כן צריך אדם לשמור עצמו מן המקרים הנהוגים בעולם. כי הא-ל ברא עולמו ובנאו על יסודות עמודי הטבע וכן יחייב הטבע שאם יפול האדם מראש הגג הגבוה לארץ, שימות. ומאחר שה' שיעבד גוף האדם לטבע, צווהו לשומרו מן המקרה. ואמרו רז"ל שכל הסומך על הנס אין עושין לו נס.

מצווה תקמ"ז. שלא להניח מכשול שלא להניח המכשולים והמוקשים בארצותינו ובביתנו, כדי שלא ימותו ולא יזקו במ בני אדם ועל זה נאמר "ולא תשים דמים בביתך". ואמרו בספרי "ועשית מעקה לגגך" – עשה, "ולא תשים דמים בביתך" – לא תעשה (עי"פ ספר החינוך).

אספקלריה

מדוע מברכים על עשיית המעקה וכיצד מתכוננים לראש השנה

הרמב"ם בספר היד, הלכות ברכות (י"א, ד), פוסק כי מצווה שעושים אותה משום הסכנה אין מברכים על עשייתה. לכאורה מצוות עשיית המעקה היא משום הסכנה, כהמשך הפסוק "ועשית מעקה לגגך". ולא תשים דמים בביתך", ומדוע אי"כ פסק הרמב"ם (שם, הלכה ח) כי בעת עשייתו מברכים "אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעשות מעקה"? מכך מוכח שהטעם לעשיית מעקה אינו רק משום הסכנה, וכפי שמוני המצוות מנו מצווה זו והמצווה של "ולא תשים דמים בביתך" כשתי מצוות נפרדות. ויובן מהו עניין המעקה כמצווה בפני עצמה, המחויבת בברכה, בהקדים שאלה נוספת: מדוע אומרת התורה "כי תבנה בית חדש ועשית מעקה לגגך" לכאורה הציווי הוא על כל בית יהודי ולא רק על בית חדש? מצינו על כך כמה הסברים בנגלה, אך בדרך החסידות יש לומר שכאן מלמדת אותנו התורה יסוד בעבודת ה'.

העניין של בית חדש, רומז על עבודה חדשה. ע"ד המובא בגמרא (שבת קי"ח ע"ב) "מעולם לא קריתי לאשתי אשתי, אלא לאשתי ביתי" שביט הוא עניין של חיי הנישואין, שזהו סוג חדש של עבודה - אדם שהיה שקוע עד עתה באוהלה של תורה, וכעת רחיים על צווארו, עליו להביא לחמו בנפשו ולעמול לפרנסתו. כאשר נקלע אדם למצב חדש (בית חדש) עליו לוודא שלא יהיה מצב של "יפול הנופל", נפילה ממדרגתו הרוחנית הקודמת. לכן עליו לעשות מעקה – להתעלות ולהוסיף גדרים וסייגים, על מנת להישמר בטהרתו גם במצב הנוכחי. ולכן מברכים על עשיית המעקה, הברכה היא המשכת הכח ממקום גבוה מאד, עד לעולם הזה (מלך העולם). עניין זה קשור למובא בספרי החסידות כי לקראת ראש השנה על האדם לקבל על עצמו הוספה חדשה בענייני התורה והמצוות, היות שבראש השנה נמשך לעולם שפע חדש, שלא היה כמותו לעולמים. ועלינו להיות ראויים לשפע זה (בית חדש), על ידי ההוספה וההתעלות (מעקה).

מדרש לפרשה

"תנא דבי רבי ישמעאל: כי יפול הנופל ממנו - ראוי זה ליפול מששת ימי בראשית, שהרי לא נפל והכתוב קראו נופל, אלא שמגלגלין זכות על ידי זכאי וחובה על ידי חייב." (שבת לב ע"א)

"ראוי זה ליפול ואף על פי כן לא תתגלגל מיתתו על ידך, שמגלגלין זכות ע"י זכאי וחובה ע"י חייב" (רש"י לפרשתנו)

